

7/12109, 12110, 12111, 12112, 12113, 12114, 12115,
12116, 12117, 12118, 12119, 12120
T.C.

DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00. 412
KONU : Yazılı Soru Önergesi

02.13.2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 15.02.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-18268 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Adana Milletvekili Sayın Prof.Dr.N.Gaye ERBATUR (11 adet) ve İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN'e ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 12 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 12 Yazı

7/12/19

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN EMİN ŞİRİN'İN
7/12/19 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Avrupa Komisyonunun 09.11.2005 tarihinde yayınladığı, "Türkiye 2005 İlerleme Raporu"nın "Ekonomik ve Sosyal Haklar" başlıklı bölümünde aşağıdaki ifadeler yer almıştır:

SORU 1 :

"Kadınların işgücüne katılımı %25,4'lük oranla hala en düşük orana sahip OECD ülkeleri arasında yer almaya devam etmektedir. Birçok kadın hala kayıt dışı sektörde çalışmakta ve bu nedenle sosyal güvenlik kapsamında yer almamaktadır."

- a) Bakanlığınızın bu konudaki görüşü nedir?
- b) Raporda yer alan bu hususlar Avrupa Birliği ve Avrupa Komisyonu tarafından istenmese bile, zaten özgün bir düzenleme ile Hükümetinizin tasarrufu ile düzeltilmesi gereken konular değil midir?

SORU 2 :

Raporun 33. sayfasında, "Türkiye Avrupa Sosyal Şartı'nın çalışan kadınların annelik izniyle ilgili 8. maddesini henüz kabul etmemiştir." ifadesi yer almıştır.

- a) Bahsi geçen anlaşmanın 8. maddesinin kabul edilmemesinin nedeni nedir?
- b) Raporda yer alan bu husus, Avrupa Birliği ve Avrupa Komisyonu tarafından istenmese bile, zaten özgün bir düzenleme ile Bakanlığınızın tasarrufu ile düzeltilmesi gereken konular değil midir?

CEVAP 1-2 :

Yasalardaki eşitlikçi yapıya rağmen, halen yüzde 25,4 olan kadınların işgücüne düşük katılma oranının en önemli nedenlerinden biri kentlerdeki işgücüne katılımın son derece sınırlı kalmasından kaynaklanmaktadır. Kadının niteliksel gelişimini ve işgücü piyasasına girişini sağlayacak gerekli mekanizmaların oluşamaması da kadınların işgücüne katılım oranının düşük olmasındaki diğer bir önemli nedendir.

Ülkemizde işgücü piyasasının temel özelliklerinden birisi çalışma çağındaki nüfusun istihdamdan fazla olmasıdır. Ekonomik büyüme ve yatırımların yeterli olmayışı, sık yaşanan krizler ve sonrasında izlenen istikrar programları iş imkanlarının sınırlı kalmasına neden olmuştur.

İşgücü piyasasının diğer önemli bir özelliği de tarım sektörünün toplam istihdam içerisindeki payının yüksekliğidir. Kırdan kente göç büyük ölçüde işgücü

piyasaşını şekillendirmekte, başta kadınlar olmak üzere işgücüne katılma ve istihdam oranlarının ve verimliliğinin düşük olması, işsizliğin yüksek olmasına neden olmaktadır.

Kadın işgücünün ortalama eğitim seviyesinin düşük olması ülkemiz açısından önemli bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Zorunlu eğitim süresinin uzaması ve daha çok kız öğrenciye eğitim fırsatının verilmesi, kadınların işgücüne katılımında eğitimden kaynaklanan dezavantajların giderilmesi yönünde önemli bir katkı sağlayacaktır.

Ülkemizde devlet tarafından çeşitli istihdam politikaları yoluyla iş piyasasına müdahale edilmektedir. Müdahale araçlarından aktif işgücü politikaları eğitim de dahil pekçok uygulamayı içermektedir. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, KOSGEB Başkanlığı tarafından çeşitli proje ve programlar yürütölmektedir.

Hükümetimizin öncelikle önem verdiği alanlardan biri olan istihdam alanındaki sorunların çözümü ve işsizlikle mücadele konusundaki 2013 yılına yönelik vizyonu; kayıt dışı istihdamın ortadan kalktığı, cinsiyet ayrımcılığında dahil her türlü ayrımcılığın giderildiği sağlıklı ve adil bir işgücü piyasası hedefidir.

Bakanlık olarak öncelikli alanlar arasında kabul ettiğimiz kadın istihdamının önündeki engelleri ortadan kaldırmak ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla yapılan çalışmalar özetle şunlardır:

- AB Müktesebatına Uyum Ulusal Programımızda yer alan taahhütlerimizden biri "Doğum izinleri ve Ebeveyn İzni Müessesinin Tesisi" ile ilgilidir. Kadınların istihdama giriş ve istihdamda kalışlarını çok yakından ilgilendiren çocuk bakımı sorumluluğunun paylaşılması amacıyla Bakanlığım tarafından Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı ile işçi ve memur olarak çalışan kadınlarımızın ücretsiz doğum izinlerinin anne ve babaların kullanabileceği ebeveyn izni haline getirilmesi, evlat edinme halinde bu izin haklarından yararlanabilmesi amacıyla ülkemizin koşulları ve ilgili AB Direktifleri dikkate alınarak hazırladığımız Kanun Tasarısı TBMM Genel Kurulunun gündemindedir.
- Ülkemizde sosyal politikalar ve istihdam alanında kadın-erkek eşitliği konusunda önemli gelişmeler kaydedilmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızca hazırlanan ve Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren Yeni İş Kanunu eşitlikçi bir yaklaşımla hazırlanmıştır.
- Yeni İş Kanununa bağlı olarak "Kadın İşçilerin Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik" ile "Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir.
- Kamu Personel alımlarında cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasına ilişkin "Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi" konulu 2004/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi 15 Ocak 2004 tarihinde 25347 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının söz konusu Genelgeye uymaları zorunludur.
- Türkiye'nin AB istihdam stratejisine dahil olma çabaları, kadın istihdamının da artırılmasında itici bir role sahiptir. Bilindiği üzere Avrupa İstihdam Stratejisinin 4 boyutundan birisini kadın erkek eşitliği oluşturmaktadır. Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanlığı, AB İstihdam Stratejisine dahil olmak üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çerçevede, "İstihdam Durum Raporu" hazırlanmış ve kadınların iş piyasasındaki konumları bu raporda incelenmiştir. Halen Ortak İstihdam Değerlendirme Belgesi üzerinde çalışılmaktadır. Sürecin devamında bir Ulusal Eylem Planı hazırlanacak ve bu Planda kadınların istihdam piyasasındaki pozisyonlarının iyileştirilmesi için gereken önlemlere yer verilecektir.

- Türkiye, Avrupa Birliğinin Cinsiyet Eşitliği Topluluk Programına 2003-2006 dönemi itibariyle katılım sağlamakta ve bu çerçevede duyarlık artırıcı seminerler desteklenmektedir.
- Türkiye'de kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile "Aktif İşgücü Programları Projesi" yürütülmektedir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün de Yürütme Komitesinde yer aldığı Projenin hedef gruplarından birisi de kadınlardır. Bu çerçevede kabul edilen 30 adet kadın projesi desteklenmekte olup, böylece kadın istihdamının geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır.
- Ayrıca düşük düzeyde olan kadınların işgücüne katılımını artırmak amacıyla; Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve kadın sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen çeşitli çalışmalar ve projelere Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü işbirliği kuruluşu olarak katılmakta ve katkı sağlamaktadır.
- Ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelere ve girişimcilere önemli destek ve katkı sunan KOSGEB'in kadın girişimcileri de benzer hizmetlerle desteklemesi amacıyla, KOSGEB'e bağlı olarak çalışmalarını sürdüren "Girişimciliği Geliştirme Merkezi" tarafından 2006 yılı içerisinde ilki Ankara'da olmak üzere seçilecek illerde "Kadın Girişimcilik Eğitimi" düzenlenmesi hususunda anılan Merkeze bir yazı iletilmiştir.
- Ulusal Programın mevcut içeriğine göre Sosyal Politikalar ve İstihdam başlığı altında 9 yasal düzenlemeye ilişkin uyum çalışmaları sürdürülmektedir.
- Hazırlık çalışmaları sürdürülen 9. Kalkınma Planı çerçevesinde İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu kapsamında kadın istihdamı konusuna özel önem verilmekte, gerek vizyonda toplumsal cinsiyet eşitliğine, gerekse alınacak tedbirler arasında kadın istihdamının artırılması amacıyla tedbirlerin yer almasına vurgu yapılmaktadır.
- Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından "Genç Girişimci Kredisi" başlığı altında ilk kez mal ve hizmet üretimi, serbest meslek yada ticari faaliyete yönelik iş yeri açmak isteyen, elinde yapacağı işle ilgili geçerli bir belgeye veya işle ilgili bilgi ve deneyime sahip 35 yaşını aşmamış erkek ve kadın girişimcilere yönelik bir program uygulanmaktadır. Söz konusu programın kadın girişimciler için ayrı bir başlık altında ele alınması, yeni bir kurumsal düzenlemeyle **kadın girişimciliği departmanı** oluşturulması yönünde anılan Genel Müdürlük nezdinde girişimde bulunulmuştur.

Hükümetimizin gündeminde yer alan istihdamın artırılması ve işsizlik sorunun çözümünü sağlayacak politikaları geliştirmek ve uygulamak ile ilgili kuruluş Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıdır. Tüm toplumsal alanlarda olduğu gibi istihdam alanındaki politika ve programlara toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini yerleştirme

konusu Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanına girmektedir. Bir koordinasyon kuruluşu olarak Genel Müdürlük icracı kuruluşlar ile işbirliği içerisinde bu görevini yerine getirmektedir.

Ülkemizde Avrupa Sosyal Şartı'nın ulusal düzeydeki düzenlemelere ilişkin çalışmaları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

SORU 3 :

Raporun 33. sayfasında, "Çocukların, özellikle kız çocuklarının, eğitim hakkı bazı bölgelerde (Başta Güneydoğu Bölgesi olmak üzere özellikle kırsal kesimde) gözetime memektedir." ifadesi yer almaktadır.

Bakanlığınızın kız çocuklarının özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde eğitim hakkından yararlanması konusunda yürüttüğü çalışmalar nelerdir?

CEVAP 3 :

Türkiye kız çocuklarının eğitimi bakımından Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayırmacılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Dördüncü Dünya Konferansı Pekin Eylem Planı ve Deklarasyonu, 2000 Yılı Birleşmiş Milletler Özel Oturumu Pekin+5 Sonuç Belgesi ve Siyasi Deklarasyonu belgelerinde taahhütte bulunmuş, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi ile ilişkileri çerçevesinde de bu konudaki kararlılığını uluslararası belgelerde belirtmiştir.

Ülkemizin hedefi 2010 yılına kadar kız ve erkek çocuklar için okullaşma oranını % 100'e ulaştırmaktır. Bu bağlamda uluslararası kuruluşlar, devlet kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin işbirliği ile Ülkemizin öncelikle az gelişmiş bölgelerini ele alarak giderek ülke geneline yaygınlaştırmaya başlayan program ve projeler yürütülmektedir. Bu program ve projelerden en önemli ikisi Milli Eğitim Bakanlığının koordinatörlüğünde sürdürülmektedir.

Birincisi, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile UNICEF tarafından desteklenen, "Kız Çocuklarının Okullaşmasına Destek Kampanyası" **kız çocuklarının okullaşma oranlarının en düşük olduğu 53 ilde hayata geçirilmiştir.** "Haydi Kızlar Okula" sloganıyla başlatılan projenin amacı, ilköğrenim çağında olan (6-14 yaş) kız çocuklarının Okullaşma oranlarının artırılması, eğitim sistemi dışında kalan, okulu terk eden ya da devamsızlık yapan öğrencilerin ilköğretime kazandırılmasıdır. Proje kapsamında 2003 yılından 2005 yılı sonuna kadar 175.451 kız çocuğu ilk öğretime kazandırılmıştır. Projenin uygulama alanı 2006 -2010 yılları itibari ile 81 ile çıkarılmıştır. Söz konusu Kampanya'nın Merkez Yürütme Kurulu'nda yer alan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2006-2010 yılı çalışmalarında Teknik Ekip'te yer almaktadır.

İkincisi ise, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında imzalanarak yürürlüğe giren "Temel Eğitime Destek Programı" dır. Söz konusu Program , Eylül 2002'de başlamış olup 2007 yılında sona erecektir. Cinsiyete ilişkin konular projenin merkezinde bulunmakta ve illerdeki Yatılı Bölge Okullarının kız

öğrenci dostu ortamda tasarlanmasının sürdürülmesi ve inşa edilmesinin üzerinde durularak proje süresince takip edilmesine önem verilmektedir. Programda Adıyaman, Bingöl, Erzurum, Kars, Muş, Siirt illerinde kızların okullara kaydolmalarını teşvik edici ve sürdürücü girişimler üzerine odaklanılacağı planlanmaktadır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Temel Eğitime Destek Programı kapsamında yapılan ve yapılacak çalışmaların değerlendirildiği Merkez Yürütme Kurulunda yer almaktadır.

Bakanlığımıza bağlı SHÇEK Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Ülkemiz genelinde hizmet veren tüm Yetiştirme Yurtlarımızda gençlerimiz yaş ve gelişim özelliklerine uygun eğitim kurumlarına yönlendirilmekte, her hangi bir nedenle örgün eğitim kurumlarına devam etmeyenler yaygın eğitim kurumlarına yönlendirilmekte, iş ve meslek sahibi olmaları sağlanmaktadır.

Kurumumuz Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Mardin ve Şanlıurfa illerinde bulunan iki kız yetiştirme yurdu ile hizmet vermektedir.

45 kapasiteli olan Mardin Kız Yetiştirme Yurdunda halen toplam 54 genç kızımız korunma ve bakım altında olup bu kızlarımızın tamamı eğitimlerini sürdürmektedir. Aynı kuruluşumuzda kayıtlı olan 8 kızımızın da ayni-nakdi yardımla aile yanında bakılmaları ve eğitimlerini sürdürmeleri sağlanmaktadır.

64 kapasiteli olan Şanlıurfa Kız Yetiştirme Yurdunda ise halen 54 geç kızımız korunma ve bakım altında olup bu kızlarımızın da tamamı eğitimlerini sürdürmektedir. Bu kuruluşumuzda kayıtlı olan 16 kızımızın da ayni-nakdi yardımla aile yanında bakılmaları ve eğitimlerini sürdürmeleri sağlanmaktadır.

SORU 4 :

Raporun 33. sayfasında yer alan, "Temmuz 2005'te kabul edilen Çocukların Korunmasına ilişkin yeni Yasa uluslar arası standartlara tam uygunluk göstermemektedir" ifadesi konusunda Bakanlığınızın görüşü nedir?

CEVAP 4 :

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, uluslar arası standartlarla uyumluluk sağlamak ve Çocuk Ceza Adalet sistemini Ülkemizde geliştirebilmek amacıyla atılmış ilk adımlardan biridir. Ancak bu alanda yapılacak çalışmalar çok taraflı katılımı ve kurumlar arası işbirliğini gerektirdiğinden uygulamanın yerleşmesi zaman alabilecek sistem kapsamında yer alan çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilecek kuruluşların açılması ve hizmet modellerinin oluşması zaman alabilecektir.

SORU 5 :

Raporun 34. sayfasında, "Kimsesizler yurtlarındaki hastalar yetersiz beslenmektedir. Türkiye Avrupa Sosyal Şartı'nın bedensel veya ruhsal özürliülerin mesleki eğitim, rehabilitasyon ve sosyal yerleştirme haklarıyla ilgili 15. maddesini hala kabul etmemiştir"

İfadesiyle ilgili olarak;

- a) Bakanlığınızın bu konuda görüşü nedir?
- b) Raporda yer alan bu hususlr Avrupa Birlięi ve Avrupa Komisyonu tarafından istenmese bile, zaten özgün bir düzenleme ile Bakanlığınızın tasarrufu ile düzeltilmesi gereken konular deęil midir?

CEVAP 5)

Türkiye Avrupa Sosyal Şartının Bedensel veya Ruhsal Özürlülerin Mesleki Eğitim, Rehabilitasyon ve Sosyal Yerleşirme haklarıyla ilgili 15. maddesi kabul edilmeme nedenleri;

- 1) Yaşları, özür nedenleri ve nitelikleri ne olursa olsun, tüm özürlülerin toplumsal yaşamda bağımsız olma, toplumsal bütünleşme ve topluma katılma hakkını kullanabilmeleri temel amacımızdır. Ancak; özürlülerin doğumdan itibaren içinde yaşadıkları çevreyle bütünleşebilmeleri, toplumsal entegrasyonları, eğitimleri, istihdamları farklı sektörlerin işbirliğini gerektiren bir konudur. Bu nedenle; alt yapıyı hazırlamadan özürlülerin bu ihtiyaçlarının giderilmesi mümkün değildir.
- 2) Özürlülerin mevcut çalışma ortamlarında istihdam edilmesi mümkün değildir. Çalışma koşullarının, özürlülerin gereksinimlerine uygun hale getirilmesi; veya özrün düzeyine göre istihdam koşullarının sağlanması, ilgili kurumların katkısıyla sağlanabilecektir. Bu yönde ilgili kuruluşların yönetmelik hazırlama çalışmaları devam etmektedir.
- 3) Özürlülerin içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmeyi sağlamaları yönünde 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Karamameler Hakkındaki Kanun ile bu alanda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu gelişmeler; özürlülerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve sosyal hayata uyum sağlamaları yönünde pek çok kurumda yeni düzenlemelerle günümüz koşullarına adaptasyonu da içermektedir.
- 4) Aynı kanunla; yerel yönetimlerin fiziksel çevre, eğitim, istihdam vb. konularda yükümlülüklerini yasal zorunluluklara ve takvime bağlanmıştır.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı